

14 april 2020

Om Miljöersättningarna och nya grödkoder i den nya Gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) CAP. Ett arbetsmaterial från Förbundet svensk fåbodkultur (FSF)

Bakgrund: i samband med inbjudan att delta i Swotanalys inför GJP arbetet började en process inom Gävleborgs fåbodbrukarförening (GFF) där förslag formulerades kring nya grödkoder inom Miljöersättningarna. Frågan har sedan lyfts till FSF och dess Näringspolitiska arbetsgrupp. Här finns alla fem regionala fåbodbrukarföreningar representerade.

Processen har resulterat i förslag om **nya/fler grödkoder för de Ekosystemtjänster** som betande djur på skog och i utmarker utför, inom Miljöersättningarna.

Nuvarande Grödkoder som berör fåbodbruket mfl:

52 Betesmark

53 Slätteräng

54 Skogsbete

55 Fåbodbete utan gårdsstöd- mestadels i skog, endast för dem med sk Fåbodåtagande

61 Fåbodbete med gårdsstöd- troligtvis inhägnat, endast för dem med sk Fåbodåtagande

95 Betesmark och slätteräng under restaurering

Näringspolitiska arbetsgruppen i FSF föreslår två nya ersättningskoder:

En ersättningskod för utmarksbete och en

annan kod, för betesmark i/vid fåboddar.

Detta blir ett viktigt nytt miljömässigt incitament att tillvarata de marker som inte används för bete idag eller som betas men där ingen ersättning betalas ut eller ges.

Detta kompletterar miljöersättningens grödkoder 54 Skogsbete och koderna 52, 55 och 61.

Vid andra fåbodmarker/utmarker som betas söks inte miljöstöd av olika anledningar.

Vi anser att även dessa beten ska stimuleras och ersättas.

Dessutom kan vårt förslag ge oss en tydligare kunskap och uppfattning var bete sker i fåbodområdena förutom de Fåbodåtagande som finns (Fåbod i bruk).

En viktig kunskap, då det saknas en nationell kartläggning kring utmarksbete, vilket Fåbodrörelsen frågar efter.

En utökning av ersättningar, enligt vårt förslag, kan som sagts stimulera till att fler och mer marker betas, vilket är angeläget även ur nationella **miljö- och klimatinsatser**.

Vidare påverkas delar av vår **livsmedelsförsörjning** positivt. Uppskattningar finns, där man talar om att vår outnyttjade betesresurs i skog och utmarker som motsvarar ca 3,5-5 miljarder kronor i fodervärde i fåbodlänen.

Vi tror att en utredning och analys av förutsättningar och möjligheter för en utveckling av **betesbaserad primärproduktion och livsmedelsförädling** kommer att visa på en stor potential, inte minst ur ett ekonomiskt men även socialt/kulturellt och miljömässigt/biologisk mångfalds perspektiv.

I fåbodarna finns kunskap kring **självförsörjning av tradition**. Både vad gäller kött- och mjölkproduktion. Kompetensen finns, resurserna finns men de behöver stärkas och spridas. Rimliga ersättningar och nyrekryteringar behöver stödjas.

En tydlig samhällsvinst är att vi genom uppmuntran av fler och mer utmarksbeten också mer kan identifiera beten som **gynnar Biologisk mångfald** och som gagnar

miljömålet **Levande skogar**.

Vi behöver åter få en generösare inställning vid godkännande av gamla och nya betesområden med risb eklädda utmarker (fanns tidigare med i miljöstödet -2015) och stimulera bete av eftersatta betesmarker i det norrländska kulturlandskapet. Det är bl a de svenska lantraserna som kan beta och tillgodogöra sej det betet på dessa marker, längre in mot hösten. Det är en viktig åtgärd för att återta utmarksbetet.

Vi är öppna för en dialog om utformningen av våra förslag, så att ersättningen blir så kostnadseffektiv som möjligt för samhället.

Allt detta ovan stöder den traditionella Fäbodkulturen som vilar på **Konventionen om biologisk mångfald** med artiklarna 8 J och 10 C som grundbultar. De handlar om att respektera, bevara och bibehålla kunskaper, innovationer och sedvänjor hos lokala samhällen (av brukarkulturer) med traditionella livssätt och kunskaper av betydelse för förvaltningen av biologisk mångfald.

(Biodiversitetskonventionen, formellt UN Convention on Biological Diversity (CBD)).

Vi önskar även att frågan om en kompletterande ersättning från det **Nationella stödet** för det **mjölkförädlade arbete** som sker på fäbodars tas upp till behandling.

Detta är delar av ett **immateriellt kulturarv/levande traditioner** som måste stödjas och det handlar även om vår **livsmedelsförsörjning**. En annan skrivning tar upp detta.

Dennis Olsson
kontaktperson Näringspolitiska gruppen

Carin Gisslén-Schönning
sekreterare

i Förbundet Svensk Fäbodkultur och utmarksbete (FSF)